

Međunarodni književni natječaj **Moje drago serce** 2025.

1. nagrada „Stjepko Težak“

Anja Maksić Japundžić

Ovaj ću prizor jednom naslikati

Ostajemo sami ti i ja, majstor i učenica. Vrućina i tramvaji kaskaju ulicom, i iako ih ne mogu čuti, osjećam ih ispod nas, kroz dlanove. Teški plišani zastori nas drže izvan domašaja zbilje. Padam u tvoje ruke i tu želim stanovati, titrava, kao ljeskanje sunčevih zraka na površini jezera u Botaničkom vrtu koje vrijedi samo onoliko koliko mi zna pričati o mojoj Kupi. Taj prizor ću jednom naslikati.

S tvojih usana vidim da izgovaraš moje ime, slušam te kožom. Za tebe sam poubijala prirodu, prinijela je kao žrtvu ovom našem prijestupu. Sad na stolu u sredini tvog ateljea, moje učionice, leži mrtva. Priroda je mrtva s morskom zvijezdom, mrtva s lepezom, mrtva s lulom, sa starom knjigom i svijećom. Sve su to prizori koje ćeš me tražiti da jednom naslikam, dok me podučavaš da se samo točno odabran ton može nositi s istinom.

Sa sebe ljuštim svoje najtamnije boje u najgušćim nanosima da i ja slikam svijet kako ga ti vidiš u orijaškim kompozicijama na teme egipatske, babilonsko-asirske, grčke. Duboka je religioznost naših satova, a bezobzirnost i jasnoća želje neopozive. I više nije važno sve ono što ti ne mogu reći, što ne možeš čuti. Prave riječi za imenovati najvažnije stvari ionako se nikad ne mogu pronaći. Sa slikama je lakše. Slika počinje mnogo prije prvog poteza kistom i završava mnogo poslije posljednjeg. Učiš me da se pouzdam u boju. Oblici će uslijediti, a i kompozicija će se najzad odnekud posložiti.

Oprezno nosiš dobronamjerni izraz lica, ali nešto se teško i opasno nastanilo u tebi - teret samopouzdanja te opterećuje, umjesto da te uzdiže. Ti si umjetnik, čovjek udaljen od svojeg okruženja, uvijek zaokupljen nečim drugim. Sav nered tvog ateliera pažljivo je promišljen red u kojeg se ne smije dirati. Kod tebe je sve oštro i ima bridove. Ali ja sam se izlila iz margina, obrisi su mi se rasplinuli. Tijelo mi se rascvalo u nevidljive grozdove potočnica na mjestima gdje ga si ga dotaknuo. Pisat će negdje: veliki slikar Bela Čikoš utjecao je na gluhu učenicu Slavu Raškaj.

Mnogopoštovani gospodine profesore, zašto toliko toga što se dogodilo mora djelovati kao da se nije zaista dogodilo? Život ipak nije ništa do li san. Za sliku to je možda plodonosno. Za sve ostalo je suviše okrutno.

I sad već znam da sam ovdje mrtva kao ta mrtva priroda koja čeka da je naslikam. Trebam zraka, trebam svjetla. Tijesni su mi gradovi, pa makar bili umiveni i široki kao Beč, pa makar bili plavičasti i pristupačni kao Zagreb. Ostalo mi je još samo nešto poput lutanja, ali sad se više ne znam vratiti i nijedan mi se put, uostalom, ne čini moguć. Osim povratka na jedino mjesto koje je dovoljno velikodušno, koje me može izdržati. Tamo drhti život, ivančice, zvončići, šeboji. Mrazovac izbacuje svoje otrovne bijelo ljubičaste latice jer zna da je jesen. Pogledam samo jedan i odmah shvaćam da taj cvijet zna više od većine ljudi. I zato, Ozalj. Uvijek Ozalj.

Ozalj se ne može uhvatiti kistom i bojama, on se mora slikati svjetlom samim. Dopuštam si osjećati sve ono što jest, postajem prostrana i golema. Pod vredrim nebom tražit ću prave tonove za naslikati neprozirnost svijeta. Ja čujem pogledom, a u moj pogled ulazi sve, istodobno i u svojoj punini: i raspoloženje i snovi i strahovi i čežnja.

Ovaj ću prizor jednom naslikati: najdraži ozaljski puteljci, krajolik koji se uvijek iznova stvara, iako mi je dobro poznat, stari grad s njegovim zidinama, seoski krovovi, mlin, samotna prolaznica na utabanoj stazi. Najdraža voda je Kupa, cijeli je svemir Kupa i Kupa je cijeli svemir, slika može i treba biti u samo jednoj boji. Tisuću tonova Kupe. Kupa se u mojim akvarelima nikad ne smije osušiti.

Ovaj ću prizor jednom naslikati: moji ljudi, djeca, mali čuvari krava, seoska čeljad. Dječak kao maslačak, pastirica kao ljiljan, mladi kosac kao rosopas. Portret brata Jurice ide sa mnom i nosi mi stalak i boje. Guste pasteले zamijenjuju providnost vodenih boja. Brze skice mog pogleda: rumeni sumrak koji se ogleda u prozoru seoske kuće i ne znam da li on meni dolazi u susret ili ja njemu.

Da nemam svoje šetnje, da nema trenutaka u kojima se kistom obraćam sebi, da nemam svoje šutljive mazarije, ne bih više postojala. Samo tada uspijevam spojiti smjelost misli, snagu mašte i, još uvijek bezopasno, bezumlje.

Ovaj ću prizor jednom naslikati: moja kuća, ta kuća na brijegu, bijela kuća s crnim krovom u blizini rijeke. Tamo je majka i njezina pošta i pisma koja stižu drugima, jer meni ne piše nitko.

Samoća je moj zanat. Skrivam se od sebe sve dalje, penjem se na uzvisine, tražim najdojmljiviji pogled. Obuhvatim cijeli krajolik, a potom se usredotočim na jedan jedini detalj i on postaje neobično živ, pa gradi moj unutarnji jezik koji se može čuti samo kad ga naslikam.

Mnogopoštovani gospodine profesore. Dopustite mi Vi kao i gospođa supruga da vam oboma zaželim vesele praznike i sretnu Novu godinu.

Zima je. Ovaj ću prizor jednom naslikati: *Stablo u snijegu*. Na vrhu sam šumskog obronka, smrzavaju mi se ruke, stopala više ne osjećam, ledeni bodeži me bodu u vrh lubanje, ali ne odustajem, slika se mora završiti. Zrak je tako blistav, mukao i skladan da prizor sliči vidljivoj glazbi. Bjelina je bjelina materijala, same srži, ne treba je nanositi, treba je samo otkriti. Uklanjam boju i ostavljam prazninu na papiru na kojem slikam ozaljski snijeg - ona je već tamo, prisutna je u nedostatku. Boja praznine je najtočnija boja. Tehnika je u svojoj dubini mudrija od umjetnika.

Osim ozaljskog snijega opsjeda me još jedna bjelina - ona kućnog porculana. Ovaj ću prizor jednom naslikati: servis za kavu, servis za čaj.

Mnogopoštovani gospodine profesore. Pri pomisli na Vas i dalje osjećam muk, treperenje duž živaca, popuštanje razuma, očiglednu malaksalost.

Posvećenost bilo čemu, ako si žensko, čini te budalastom. Ili bezumnom. Opet mi usred dana dolazi da zatvorim oči, padnem na mjestu i nestanem.

Kažu da sam izvan sebe.

Poželim razbiti sav taj porculan.

Ovaj ću prizor jednom naslikati: mlin koji propada uz Kupu, ruševine i provalije, djevojčica koja samuje u suncu. Poljsko cvijeće na rubu odrona, ozaljska gudura.

Više ne znam nego slikati sebe.

Mnogopoštovani gospodine profesore. Vi mislite da je u meni tišina, ali u mojim ušima i između njih huči.

Ovaj ću prizor jednom naslikati: jeziv svijet nastanio se u mojoj glavi. Zvonjava, zujanje. Šištanje, zviždanje. Škljocanje, brujanje. Žudnja, napad, uzvrat i mogućnosti, preko svega što mi je život do tada i ikad poslije nudio.

Mnogopoštovani gospodine profesore. Tvrdite da je "Innocentia" Vaš najuspjeli ciklus, ali sva nevinost je bila izgnana iz našeg aranžmana.

Porazbijala sam sav porculan.

Vrištim čime mogu. Vrištim kožom, vrištim noktima.

Stablo sam u snijegu. Čupaju me iz korijena.

Čupaju me iz Ozlja.

Čupaju Ozalj iz mene.

Mnogopoštovani gospodine profesore, presađuju me zauvijek.

Budim se rano.

U Kraljevskom zemaljskom zavodu za umobolne u Stenjevcu.

Ustajem, otvaram suncobran. Stanem pred ogledalo.

I onda se dugo spremam za postojanje.

Ove ću prizore jednom naslikati. Ovdje, u zatočeništvu.

Žena u plavom, Žena hoda proljećem, Ženu prati zeleni oblak.

Friderica Slavomira Olga.

Toliko imena, tako malo života.

Mnogopoštovani gospodine profesore.

Molim za veliku milost, da ovaj mali rad posvetim Vašoj visokopoštovanoj gospođi supruzi.

*Ostajem uvijek sa zahvalnošću i poštovanjem,
Vaša učenica.*

Ovaj ću prizor jednom naslikati:

Ženu je zadesila oluja.

Evo prizora kojeg upravo slikam:

Ženu stiže krvavi oblak.

Tako završava priča o Beli i Slavi:

Čovjek je zabio sjekiru u panj.

Povjerenstvo za vrednovanje priča:

Dubravka Težak, Julijana Matanović, Zoran Maljković

Organizatori natječaja:

[Gradska knjižnica i čitaonica Ivana Belostenca Ozalj](#)

[Ogranak Matice hrvatske u Ozlju](#)

Pokrovitelji natječaja:

[Karlovačka županija](#)

[Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske](#)

[Grad Ozalj](#)

